

เรียน ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ตามที่ หัวหน้าส่วนส่งเสริมวิชาการ และนางสาวกิ่งทอง ยงยุทธมีชัย ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมประชุม QA Forum ครั้งที่ 4/2556 ในวันที่ 2 สิงหาคม 2556 ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรุงเทพฯ โดยรองประธานที่ประชุมฯ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ คันธมานนท์ (รองอธิการบดีอาวุโสฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี) ทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมฯ นั้น ขอแจ้งเรื่องจากที่ประชุมให้ท่านทราบ ดังนี้

1. ได้ทำหนังสือถึง สกอ. ลงนามโดยประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) (ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ไปเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2556 เพื่อขอเลื่อนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาออกไปก่อน โดยให้เหตุผลว่ามหาวิทยาลัยไม่ปฏิเสธที่ สกอ. จะมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 3 ปี แต่ควรเลื่อนไปก่อน เพราะการที่มีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมาประเมินมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งดี แต่ปีนี้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เตรียมความพร้อมในเรื่องการประเมินคุณภาพภายใน ปีการศึกษา 2555 ไปแล้ว การที่ สกอ. แจ้งกระชั้นชิด ทำให้มหาวิทยาลัยบริหารจัดการในเรื่อง QA ไม่ได้ ทำให้แผนที่วางไว้สะดุด ปัจจุบันทาง ทปอ. ยังไม่ได้รับคำตอบจาก สกอ.
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ชี้แจงความคืบหน้าการจัดทำตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 4 ดังนี้
  - 1) ได้ประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ไปแล้ว 136 แห่ง เหลืออีก 45 แห่ง
  - 2) จะจัดทำตัวบ่งชี้ สมศ. รอบ 4 ให้เสร็จสิ้นก่อนและทราบล่วงหน้า 1 ปี โดยจะประกาศตัวบ่งชี้ สมศ. รอบ 4 ให้ทราบในงานประชุม/สัมมนาวิชาการการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับนานาชาติ หัวข้อ International Conference on QA Culture : Cooperation or Competition ระหว่างวันที่ 7-8 พฤศจิกายน 2556 ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพฯ
  - 3) การประเมิน รอบ 4 คงตัวบ่งชี้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ใช้สเกล 5 ระดับ (ดีมาก ดี พอใช้ ต้องปรับปรุง และต้องปรับปรุงเร่งด่วน) คงหลักการ better พยายามลดเอกสารเพื่อให้ simplify และมีความเชื่อมโยงระหว่าง IQA-EQA และระหว่างตัวบ่งชี้ทั้ง 18 ตัวบ่งชี้ เป็นเหตุเป็นผลหรือไม่ โดยตัวบ่งชี้ สมศ. เป็นเพียงขั้นต่ำ (minimum standard) ซึ่งขณะนี้ IQA และ EQA ไม่สัมพันธ์กัน ทำอย่างไรให้ส่งผลต่อกันและเชื่อมโยงกัน และเป็นการตรวจสอบทานกัน และ สมศ. อยากเสนอให้มี CQC (Classroom Quality Control) คือ ต้องควบคุมคุณภาพตั้งแต่ชั้นเรียน
  - 4) การประเมินรอบ 2 และ 3 ที่ผ่านมา การคิดผลการประเมินเป็นลักษณะการเฉลี่ย (average) ซึ่ง สมศ. พบว่าบางคณะเมื่อพิจารณาคะแนนดีมาก แต่ภาพรวมไม่ผ่าน จึงน่าจะมีการประเมินแบบภาพรวม (overall) คือ ดูองค์ประกอบย่อยไม่ได้ ควรดูองค์ประกอบรวม ซึ่งขึ้นกับอัตวิสัยหรือความรู้สึก (subjective) ของคณะกรรมการประเมินฯ ซึ่ง สมศ. คงต้องมีวิธีที่ทำให้คณะกรรมการประเมินฯ มีความยุติธรรมเที่ยงตรง หรือเป็นที่ยอมรับได้ และการที่มหาวิทยาลัยไปช่วย 9 แห่ง ให้ดีขึ้น (better) สมศ. อาจพิจารณาให้เป็นคะแนนเพิ่ม (plus)

- 5) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) ได้มีหนังสือถึง สมศ. ขอเป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยมีความเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้มากขึ้น
- 6) สมศ. มีแนวคิดที่ว่าตัวบ่งชี้ที่จะใช้ประเมิน ให้พิจารณาที่ผลงานหรือความสำเร็จ (success) และตัวบ่งชี้ที่สมควรเป็นตัวบ่งชี้ใด เช่น
  - (1) ถ้าจะประเมินหรือดูความสำเร็จของสภามหาวิทยาลัย ต้องไปดูความสำเร็จของอธิการบดี เช่น การให้การศึกษาศาสนศึกษาอื่น แทนที่จะเป็นการแข่งขันกันเอง ลองมาช่วยให้สังคมดีขึ้น และมีตัวเลขออกมาชัดเจน ซึ่งถือว่าการทำ QA มีประโยชน์หรือสังคมได้ประโยชน์
  - (2) ถ้าจะประเมินหรือดูความสำเร็จของอธิการบดี ต้องไปดูความสำเร็จของคณบดี
  - (3) ถ้าจะประเมินหรือดูความสำเร็จของคณบดี ต้องไปดูความสำเร็จของคณาจารย์ เช่น ในเรื่องตัวบ่งชี้อาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ (ผศ.+รศ.+ศ.) นำมาเป็นตัวบ่งชี้ของคณบดีว่าสามารถขับเคลื่อนให้คณาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น (better ก็เปอร์เซ็นต์)
  - (4) ถ้าจะประเมินหรือดูความสำเร็จของคณาจารย์ ต้องไปดูความสำเร็จของลูกศิษย์ เช่น อาจารย์สอนแล้วลูกศิษย์เรียนเก่งขึ้นหรือไม่

ซึ่งที่ประชุมให้ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะว่า ควรจะมีตัวบ่งชี้ที่ประเมินหรือดูความสำเร็จของหัวหน้าภาค/หัวหน้าสาขาวิชา และการติดอันดับ (ranking) ทำอย่างไรให้เป็นลักษณะมหาวิทยาลัยที่มีแนวโน้มช่วยเหลือกัน เพื่อจะได้ติดอันดับร่วมกัน

นอกจากนี้มีการเพิ่มตัวบ่งชี้ในเรื่องบุคลากรสายสนับสนุน (supporting staff) เช่น สนับสนุนการศึกษาต่อหรือไม่ หรือการเข้าร่วมประชุม อบรม ดูงาน ทั้งในและต่างประเทศ
3. ผู้อำนวยการ สมศ. ขอให้ที่ประชุมให้ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ ตัวบ่งชี้ สมศ. รอบ 4 สรุปได้ดังนี้
  - 1) กรณีที่มหาวิทยาลัยได้รับการรับรอง (accreditation) จากองค์กรต่างประเทศไม่ว่าจากที่ใดต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายในจาก สกอ. ทุกปี และรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี เนื่องจากเป็นกฎหมายบังคับ อย่างไรก็ตาม สมศ. เห็นด้วยกับแนวคิดในเรื่องการคิดตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินเพื่อนำไปสู่ world class และขอให้มหาวิทยาลัยช่วยสะท้อนองค์กรต่างประเทศใดบ้างที่ได้มาตรฐานเพื่อจะได้รวบรวมในฐานะข้อมูล และจะนำไปหารือคณะกรรมการบริหาร สมศ. อีกครั้ง
  - 2) คณะกรรมการบริหาร สมศ. มีความคิดว่าถ้าคณะ/สถาบันใดคะแนนผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากต่อเนื่อง การประเมินรอบ 4 อาจไม่ต้องรับการประเมินจาก สมศ. เพียงแต่ไปตรวจเยี่ยมหรือไปให้กำลังใจ แต่มีข้อแม้ว่าคณะ/สถาบันนั้นต้องอยู่ภายใต้สภาวะเดิม (อธิการบดี/คณะ คนเดิม) ซึ่ง สมศ. assume ว่าคุณภาพยังเหมือนเดิม
  - 3) การนับจำนวนอาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำ จะนับทั้งในและนอกที่ตั้ง
  - 4) สมศ. ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (automatic QA) สำหรับใช้ใน รอบ 4 โดยจะดึงข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี จากระบบ CHE QA Online System จาก สกอ. ซึ่งลงถึงระดับสำนักวิชา ดังนั้น สมศ. สามารถประเมินข้อมูลเชิงปริมาณได้ต่อเนื่องทุกปีก่อนที่จะมาประเมินสำนักวิชา/สถาบันต่าง ๆ หากเห็นข้อมูลตัวใดที่น่าเป็นห่วง สมศ. สามารถตรวจสอบและแจ้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวได้ เมื่อ สมศ. มาประเมินจะเหลือเฉพาะตัวบ่งชี้ที่เป็นเชิงคุณภาพ
  - 5) สมศ. มี forum เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มต่าง ๆ ในเรื่องตัวบ่งชี้ สมศ. เช่น กลุ่มคณาจารย์ แต่ไม่เคยมี forum เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนว่าคาดหวังอยากให้มหาวิทยาลัยเป็นอย่างไร หรือต้องการให้ลูกหลานได้รับอะไรบ้างจากมหาวิทยาลัย ซึ่ง สมศ. ได้ให้นักเรียนตั้งแต่อนุบาล-มัธยม และนักศึกษาคิด KPI ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดให้มีประกวดพฤติกรรมที่บ่งบอกคุณธรรม ซึ่งคำตอบที่ได้มีหลากหลาย โดย สมศ. จะแปลงคำตอบที่ได้มาเป็นตัวบ่งชี้เชิงรูปธรรม

- 6) สมศ. มีตัวบ่งชี้มากมาย แล้วเคยทำวิจัยที่จะตอบว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นตอบคำถามอะไร และมีผลกระทบอะไร เช่น ตัวบ่งชี้ในเรื่องตำแหน่งทางวิชาการ (ผศ.+รศ.+ศ.) สะท้อนมิติในเรื่องคุณภาพหรือไม่ในภาพรวมที่ สมศ. เห็นว่าควรจะเป็น ซึ่ง สมศ. มาดูที่ปลายเหตุว่านั่นคือคุณภาพอาจารย์ ซึ่งจริง ๆ แล้วการที่เป็น ผศ. รศ. หรือ ศ. อาจสอนหนังสือไม่ได้ก็ได้ เพราะเป้าหมายมหาวิทยาลัยเพื่อนักศึกษาที่มีคุณภาพ จึงเหมือนว่า สมศ. มาประเมินที่ปลายน้ำ ในขณะที่ สกอ. และ สมศ. พยายามหาคุณภาพจากมหาวิทยาลัย แต่ในแง่การทำงานนั้น ทรัพยากร (resource) ที่แต่ละมหาวิทยาลัยมีก็มีอย่างจำกัด ในขณะที่ผลการประเมินบอกว่าการศึกษามหาวิทยาลัยต้องเพิ่มสิ่งนั้นสิ่งนี้ จึงอยากให้ สมศ. สะท้อนว่าหลังจากประเมินแล้ว คุณภาพการศึกษาแย่ ไม่ใช่มาบีบบังคับมหาวิทยาลัย แต่ไปสะท้อนหรือบีบบังคับรัฐบาลว่าต้องมีนโยบายออกมาว่าต้องส่งเสริมหรือต้องทำอะไร เพื่อที่มหาวิทยาลัยจะได้นำมาปรับปรุงได้ทันที
4. การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศ โดยดูงาน QA ของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในประเทศเยอรมัน และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ รวม 5 แห่ง ระหว่างวันที่ 30 กันยายน - 4 ตุลาคม 2556 ซึ่งที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ในการประชุมครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2556 ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีมติเห็นชอบให้มีการศึกษาดูงานด้าน QA ตามที่ประชุม QA Forum เสนอ แต่เนื่องจากมีผู้สนใจส่งรายชื่อเป็นจำนวนมาก จึงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม หามหาวิทยาลัยคู่ขนานไปพร้อมกัน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับเทคโนโลยี เวลามาเสนอผลการดูงานก็จะได้รับความรู้และมุมมองในการทำงานมากขึ้น และกรณีชุดที่ไปยุโรปเป็นผู้บริหาร ก็จะทำให้เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน QA ประเทศญี่ปุ่น จุดประสงค์เพื่อให้เห็นการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาได้เห็นโลกทัศน์ และได้ข้อมูลเพื่อนำมาเปรียบเทียบและดึงสิ่งที่ดีมาใช้และนำมาปรับใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน เนื่องจากระบบ QA ของประเทศญี่ปุ่นได้ซึมซับในกระบวนการทำงาน โดยเชิญวิทยากรที่ทำเรื่อง QA จากโตเกียวมาบรรยายให้ฟังที่ฮอกไกโด และดูงาน QA การบริหารจัดการคุณภาพการจัดการเรียนการสอน และแผนงานในการทำงาน ในมหาวิทยาลัยฮอกไกโด โดยกำหนดไปในช่วงกลางเดือนมีนาคม 2557
5. จากกรณีการประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) มีมติปรับการเปิดภาคเรียนของมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก ทปอ. จำนวน 27 แห่ง จากเดือนมิถุนายน เป็นเดือนสิงหาคม เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 การปรับการเปิดภาคเรียนจะมีผลกระทบกับหลายเรื่อง เช่น ข้อมูลที่จะต้องส่งผ่าน CHE QA Online System ให้ สกอ. ภายใน 120 วัน นับจากสิ้นปีการศึกษา ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งหมดต้องขยับวัน เช่น ปัญหาเรื่องการเก็บข้อมูลตามปีการศึกษาหรือปีงบประมาณ โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเสนอประเด็นดังนี้
- 1) กรณีรอบการประเมินเดิม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555) และปีการศึกษา 2555 (มิถุนายน 2555 - พฤษภาคม 2556) และข้อมูลที่จะต้องส่งให้ สกอ. ภายใน 120 วัน คือ ภายในเดือนกันยายน 2556 ซึ่งการเก็บข้อมูลจากปีงบประมาณและปีการศึกษาจะเหลื่อมกันประมาณ 4 เดือน หากพิจารณาวงจร PDCA โดย P คือ การวางแผนในเรื่องการเงินและแผนงาน ซึ่งเป็นปีงบประมาณ แต่ผล output/outcome มาปรากฏในปีการศึกษา แผนงานและแผนเงินที่ใส่ไปจึงไม่สะท้อน output/outcome ในการประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษานั้น ๆ ซึ่งเมื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขกว่าจะมีผลสะท้อนจริงก็อีก 2 ปี ดังนั้นจะเห็นว่าผลประกันคุณภาพการศึกษาในรอบถัดไปจึงยังคงเป็นจุดอ่อนอยู่

- 2) กรณีรอบการประเมินใหม่ และข้อมูลที่จะต้องส่งให้ สกอ. ภายใน 120 วัน คือ ภายในเดือน พฤศจิกายน 2556
- (1) พิจารณาปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 (ตุลาคม 2554 - กันยายน 2555) และปีการศึกษา 2555 (สิงหาคม 2555 - กรกฎาคม 2556) ซึ่งการเก็บข้อมูลจากปีงบประมาณและปีการศึกษาจะเหลื่อมกันประมาณ 2 เดือน ดังนั้น จะไม่เป็นวงจร PDCA ตามรอบที่ควรจะเป็น
  - (2) พิจารณาปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 (ตุลาคม 2555 - กันยายน 2556) และปีการศึกษา 2555 (สิงหาคม 2555 - กรกฎาคม 2556) ซึ่งการเก็บข้อมูลจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และปีการศึกษา 2555 จะเหลื่อมกันประมาณ 10 เดือน ที่สะท้อนแผนเงิน แผนงาน และ output/outcome ซึ่งน่าจะทำให้วงจร PDCA ดีขึ้น
6. หากสมาชิกที่ประชุมมีวาระจะเสนอในการประชุมครั้งต่อไป ขอให้แจ้งวาระไปที่สำนักงานเลขาธิการ ที่ประชุมอธิการบดี คุณทิพย์ E-mail : thip.saga@hotmail.com และหากมีวาระใดเกี่ยวข้องกับ สกอ. หรือ สมศ. ขอให้เชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมด้วย โดยครั้งต่อไปจะพิจารณาในเรื่อง ตัวบ่งชี้ สกอ. ที่ปรับใหม่ และเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (EdPEX)

นัดประชุมครั้งต่อไป วันที่ 13 กันยายน 2556 ช่วงเช้า

(นางสาวกิ่งทอง ยงยุทธมีชัย)
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
19 สิงหาคม 2556

(นางสาวจันทนา พรหมศิริ)
หัวหน้าส่วนส่งเสริมวิชาการ
19 สิงหาคม 2556